

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, in petnajstega v mesecu. Naročnina za celo leto Din 40—, za pol leta Din 20—, za četrť leta Din 10—. — Za inozemstvo je dodati poštnino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana,
Franciškanska ulica 6/I.
Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma
se ne sprejemajo. —
Upravništvo: Ljubljana,
Franciškanska ulica št. 6.
Račun poštne hranilnice
v Ljubljani št. 11.467.

List za državne nameščence in upokojenje.

Uradniške plače.

Beograjska »Pravda« prinaša v svoji številki od 4. decembra na uvodnem mestu članek g. M. Vasiljevića, ki ga po »Učiteljskem tovarišu« prinašamo v celoti.

»Pred kratkim je švicarski narod potom referendumu odklonil vladin predlog o znižanju plač držav. uradništvu. Te dni sta padli v Franciji že dve vladi na vprašanju znižanja uradniških plač. Kako bo francoska vlada uravnovesila državni proračun, je njena stvar. Parlament želi le, da to ne gre na račun znižanja plač državnemu uradništvu.

Svet uvideva, da ima tudi znižanje uradniških plač gotove meje. Iti pod te meje, bi pomenilo prisiliti državne uradnike, da si iščejo postranskih zaslužkov izven službe, da lahko krijejo strošek svojega življenjskega minimuma. Ako se upošteva tudi to, da ima večina državnih uradnikov tudi intelektualne potrebe, tedaj ta minimum ne sme biti prenizek. Danes si intelektualci v državni službi, posebno ako je mlad uradnik, ne more od svoje plače nabaviti strokovne literature, ki mu je potrebna za dobro vršitev svojega poklica.

Nesorazmerje med plačami državnih uradnikov in plačami v privatnih službah se povečuje iz dneva v dan. To ne velja samo za našo državo, marveč je ta pojav splošen. Spoznanje, da je človek z istimi sposobnostmi v privatni službi dva ali trikrat višje plačan, ne more povoljno vplivati na razpoloženje državnega uradnika pri poslu, ki ga vrši in on si bo začel prizadevati, da ta posel opusti, čim se mu pokaže boljša prilika. To ni dobro za državni administrativni aparat, in to tem bolj, ker funkcije, ki jih danes država vrši niso bile nikoli v zgodovini tako ogromne, kakor sedaj. Radi tega je nacionalna potreba vsakega državnega administrativnega aparata, da v svoji službi zbira po možnosti najboljše elemente.

Z druge strani so zopet izredne težkoče glede vzdrževanja finančnega ravnovesja, ki so se pojavile v poslednjih letih po vseh državah. Lahko je reči, da naj se ne dotikajo uradniške plače, ampak finančnim ministrom je dati možnost, da sestavijo ravnovesje v proračunih brez tega znižanja. In to ni lahka stvar, ker predstavljajo osebni izdatki največjo obremenitev državnih proračunov, a poleg tega so materialni izdatki že tako znižani, da je težko iti tu še dalje brez nevarnosti, da bi se dovedlo funkcioniranje služb v nevarnost. Problem je zelo težak.

Kar je še težje, rešitev tega problema je zelo nujna. Vse države prehajajo več ali manj v stalen deficit in jasno je, da se tako stanje ne more nadaljevati v neskončnost. Upanje, da bo gospodarska kriza trajala le kratek čas, nas je prevarilo in povečanje fiskalnih obremenitev pri zmanjšanem volumenu posla še poslabšuje situacijo. Mnoga dela morajo povsem prenehati zaradi fiskalne preobremenitve in mi se nahajamo v nekakem »circulus vitiosus-u«, in ni nam več jasno, kaj je vzrok in kaj posledica. Gospodarstveniki nam ne morejo dati več nikake diagnoze.

Ako se medtem ozremo v razmere, pod katerimi sta se razvijali industrija in administrativni aparati velikih industrijskih podjetij, bomo videli, da so se povsem podobni pojavi pokazali tudi pri njihovih proračunih. V časih gospodarskega zastoja niso tudi privatna podjetja mogla tako lahko reducirati svoje uslužbenke, niti ukiniti služb, ki so bile trenutno nerentabilne, a so bile neobhodno potrebne za bodočnost in

zaradi tega je bilo tudi tukaj uravnoteženje proračuna zelo težko vprašanje. Ravno te težkoče so dovedle tehnike do tega, da bolje proučijo vprašanje boljše organizacije podjetja, ali točneje, reorganizacije službe v podjetju in iznajdejo znanstvene metode boljšega in cenejšega izvrševanja istih poslov. Tako se je rodil novi nauk o organizaciji in mnoga administrativna vprašanja so bila prenešena iz domen političnega mišljenja v domene znanstvenih izkušenj.

Potreba po reformi administracije v drž. aparatih je mnogo večja, nego v privatnih podjetjih. Privatno podjetje more v skrajnem primeru gotove službe povsem ukiniti, ako vidi, da so postale preveč merentabilne, medtem ko tega države ne morejo storiti. Problemi znanstvene organizacije so torej pri državah mnogo težji in zato se je pokret za reformo administracije najprej pojavil pri državah. Države so občutile potrebo po reformi pred privatnimi podjetji. Iz zgodovine je znano, da so bile koristne reforme vedno le blagodejne za nadaljnje napredovanje države.

In danes si vse države prizadevajo, da zmanjšajo svoje izdatke v proračunu in čeprav za ceno reforme v administraciji. V Franciji je bila sestavljena zelo široka komisija, ki je

imela nalogo proučiti vprašanje francoske administrativne reforme. Ko čita človek poročilo te komisije, se mora čuditi naporom ljudi, ki so ga sestavljali, ampak strokovnjak za znanstveno organizacijo vidi takoj, da so pisali poročilo parlamentarci in ne strokovnjaki. Toda znanstvena organizacija nima niti najmanjšega političnega značaja.

Ako niso mogle države iznajti boljših potov za pocenitev svoje administracije, še ne pomeni, da je problem nemogoče rešiti, pač pa pomeni, da je bila rešitev problema nepravilno usmerjena. Ako bi šlo privatno prizadevanje po isti poti, bi nikoli ne bila ustvarjena znanstvena organizacija. Ampak pri privatnih podjetjih proučava organizacijske probleme biro za študije, v katerem sedijo strokovnjaki in ne akcionarji. Ta biro je tudi povsem neodvisen od raznih šefov, ki so navadno preobremenjeni z rednimi posli in nimajo časa za take študije, ki morajo biti obsežne in vestno izvršene.

Prilagoditev izkušenj znanstvene organizacije dela poslom državne administracije, je nesumljivo siguren korak do olajšanja današnjih težkoč v vodstvu javnih financ. Ko se bo šlo po tem potu, se bodo pokazala tudi druga pota po izboljšanju. To se more s sigurnostjo trdit, ker za to trditvijo stoji nekaj desetletij izkušenj in znanstvenega raziskovanja kronanega z velikimi uspehi.«

Retroaktivnost avtentičnih tolmačenj zakonov.

O interpretaciji § 124 u. z. (§ 131 z. o. drž. prom. o.)

Po predpisih § 124 uradniškega zakona oziroma § 131 zakona o državnem prometnem osebju pripada uradniku od položajne doklade, ki jo je imel ob času upokojitve, kot pokojnina po 35 letih službe, ki se po prvem odstavku § 113 u. z. oziroma § 121 z. o drž. prometnem osebju šteje v rok za pridobitev pravice do pokojnine, 95 odstotkov. Ker se je ta zakonska določba različno tolmačila, je državni svet v plenarni seji od 30. septembra 1932. leta proučil to vprašanje in izdal pod št. 30.252 načelno odločbo, da se v čas, ki je odrejen s § 124 u. z. oziroma s paragrafom 131 z. o drž. prom. osebju šteje vsaka začeta polovica leta službe kot cela, tako da ima uslužbenec, ki je služil 34 let 6 mesecev in 1 dan v uradnljivi drž. službi, pravico do 95% tudi od položajne doklade. To svojo načelno odločbo je državni svet opiral na sledeče razloge:

Določba § 123 u. z. oziroma § 130 z. o drž. prom. osebju, po kateri se za četa poloviča leta službe šteje za celo, se nahaja med predpisi, ki odredjajo, kako se mora po letih službe določiti odstotek od plače kot pokojninska podlaga. Ona služi tedaj lažjemu izračunavanju odstotkov po službenih letih in jo je zaradi tega treba vpoštevati tudi pri izračunavanju odstotka položajne do glade, ker se tudi ta določa po službenih letih, in to tembolj, ker se nahajajo zadevni predpisi § 124 u. z. ozir. § 130 z. o drž. prom. osebju takoj po ravno omenjenem § 123 u. z. ozir. § 130 z. o drž. prom. osebju.

Ta načelna, za vse oddelke državnega sveta obvezna odločba je bila objavljena v Službenih novinah od 8. novembra 1932 leta pod št. 260/698.

Na podlagi te važne načelne odločbe je bilo omogočeno, da se upokoji marsikateri zaslužni uslužbenec, kateremu je manjkalo še nekaj mesecev do celih 35 let vračunljive drž. službe, glede katerega je resortno ministrstvo

(ozir. njegov starejšina) smatralo, da je postal za službo nesposoben, ali ker so to zahtevali službeni interesi, vendar tako, da se mu s tako upokojitvijo ne bi prizadejala na pokojnini nobena škoda. In razna ministrstva so se tega tudi v več primerih poslužila in se prizidaji zadevnih odločb o odmeri pokojnin izrečno sklicevala na navedeno načelno odločbo državnega sveta.

Ta položaj se je pa z uveljavljanjem finančnega zakona za leto 1933/34 bistveno spremenil, ker določa isti v § 80 tč. 5, da se morajo predpisi § 124 u. z. ozir. § 131 z. o drž. prom. osebju razumeti tako, da se šteje v čas, določen po teh predpisih, samó doba prebita v aktivni drž. službi in to, kolikor je dejansko trajala, in da v takih primerih ni uporabljati odredb § 123 u. z. ozir. § 130 z. o drž. prom. osebju, po katerih se začeta polovica leta računa za celo.

Gre tukaj nedvomno za popolnoma nov predpis o načinu računanja službenih let, kar se tiče položajne doklade, in ne morda za interpretacijo zakona s strani zakonodavca in to iz sledečih razlogov:

1. Zakon o uradnikih ozir. zakon o drž. prometnem osebju iz leta 1931. nista bila sklenjena v narodni skupščini in v senatu, ki takrat sploh nista obstojala, temveč sta bila predpisana s kraljevim ukazom na predlog ministra za pravdo. Sedanje zakonodajne korporacije bi mogle radi tega dati omenjenim zakonskim predpisom drugo, **glačno interpretacijo le na podlagi obširne in temeljite obrazložitve s strani ministra za pravdo**, kakor se je to zgodilo svoječasnno glede interpretacije § 110 u. z. ozir. ustrezne določbe zakona o drž. prom. osebju, na kateri podlagi se je potem sklenil in objavil **poseben zakon o interpretaciji omenjene zakonske določbe** (o utemeljevanju upokojitvenih odločb). V primeru pa, o katerem govorimo, g. minister za

pravdo predlagane spremembe obeh zakonov (akoravno je po omenjenem od edini, v to poklicani član kr. vlade) sploh ni utemeljeval, kar bi bil gotovo storil, če bi bilo šlo za avtentično interpretacijo zakona. Tudi g. finančni minister, ki ima pri razpravi finančnih zakonov odločilno besedo, ni dal v ti stvari nobene posebne izjave.

2. Da je imel tudi g. finančni minister ob predložitvi finančnega zakona glede navedene točke v mislih, da naj velja ta predpis kot **povsem nova določba brez retroaktivne moči**, se da sklepati tudi iz okolnosti, da je podal isti g. minister že pri razpravi o neki drugi točki istega predlaganega finančnega zakona važno izjavo, »da je težko v pravni državi uničiti pridobljene zakonske pravice in to iz razlogov, katere mora vsaka parlamentarna vlada vpoštevati, ker se z uničevanjem pridobljenih pravic uniči tudi morala drž. uslužbencev, ki so služili v državni upravi v nadi, da si s tem zagotove v starosti svojo pokojnino.«

3. Zakonodavec sam smatra, da veljajo predpisi vsakega finančnega zakona samo toliko časa, kolikor časa velja ta finančni zakon sam. To izhaja iz tega, ker se glede tistih predpisov, ki so bili določeni s prejšnjimi fin. zakoni, in kateri naj ostanejo še nadalje v veljavi, to določi vselej izrečno v posebni točki fin. zakona (v onem za leto 1933./34. v § 85). Iz tega pa sledi, da velja omenjena določba, tč. 5, § 80 letošnjega fin. zakona zaenkrat samo za čas od 1. aprila 1933 do 31. marca 1934, nikakor pa ne tudi z retroaktivno močjo za primere, ki so nastali že pred 1. aprilom 1933.

4. V zakonu o uradnikih ozir. v onem o drž. prom. osebju, ni obene določbe, po kateri načelo, da se začeta polovica leta službe šteje za celo, v določenih primerih ne bi veljalo, kar je ugotovil tudi državni svet v svoji spredaj navedeni načelni odločbi.

Potemtakem je jasno, da vsebuje tč. 5, § 80 fin. zakona za leto 1933./34. **popolnoma nov predpis** o računanju službenih let kar se tiče položajne določke in da je ta nova določba uporabljiva le na slučaje, ki so nastali po 1. aprilu 1932. leta, t. j. po dnevu uveljavljenja fin. zakona.

Ker je bilo z zadnjim finančnim zakonom reduciranih v vseh resortih več službenih mest, se je moralo vsled tega v zadnjih dnevih meseca marca 1933. leta upokojiti tudi neko število drž. uslužbencev. Zgodilo se je preden je bil finančni zakon sploh objavljen. Vsled tega je z ozirom na navedeno jasno, da nova določba fin. zakona ne more veljati tudi za te primere. Resortna ministristva (starejšine) so se, priznavajoč dotičnim uslužbencem pri odmerjanju pokojnine 95 % tudi od položajne doklade, izrečno sklicevala v zadevnih odlokih na navedeno načelno odločbo državnega sveta in so tedaj, kolikor so bili ti odloki izdani pred 1. aprilom 1933, postopala po našem mišljenju popolnoma v smislu takrat veljavnih zakonskih predpisov.

Glavna kontrola je pa z ozirom na novo določbo, tč. 5, § 80 fin. zakona smatrala, da so dotični odloki, kolikor vpoštevajo pri odmeri pokojnine načelo, da se šteje tudi pri položajni dokladi začeta polovica leta službe za celo, protizakoniti in se pritožila proti istim na državni svēt. Ta je, ne oziraje se na svoječasnno zadevno lastno načelno odločbo pritožbi glavne kontrole ugodil z utemeljitvijo, da gre pri tč. 5, § 80 fin. zakona za avtentično interpretacijo s strani zakonodavca z retroaktivno močjo. Zato je razveljavil kot protizakonite tudi vse tiste odloke resortnih ministrstev (starejšin), ki so bili izdani pred 1. aprilom 1933. leta.

Iz te odločbe izhaja, da so bila ministrstva (starejšine), ki so se zanašala in sklicevala na načelno odločbo državnega sveta od 30. septembra 1932, št. 30.253/32 speljana v zmotu, izhaja pa tudi, da je bil marsikateri, konec meseca marca 1933, leta upokojeni za službenec, ki mogoče ne bi bil upokojen, če ne bi bili njegovi predstojniki smatrali načelne odločbe državnega sveta za veljavne, zaradi upokojitve hudo oškodovan. Vsakdo je namreč računal, da bo — akoravno mu je na dan upokojitve manjkalo še nekaj dni do polnih 35 let službe — užival na podlagi pridobljene zakonske pravice zaslužen polno pokojnino. V tej svoji nadi se je pa bridko prevaral, ker bo zaradi nekaj dni razlike pri krajšan letno za znaten del pokojnine.

Čut pravičnosti bi zahteval, da se težko gmotno oškodovanje, ki se je storilo s tem prizadetim državnim uslužbencem, na neki način popravi. Vsled tega apeliramo na naše narodne poslance in na naše senatorje, da se

pri bližnji razpravi o novem fin. zakonu zavzamejo za te naše tovariše. Po našem mišljenju bi se moglo, — vpoštevajoč okolnost, da se uporabljajo fin. zakoni tudi za avtentične interpretacije obstoječih zakonov, — vnesti v novi fin. zakon kratko določilo, da se mora predpis tč. 5, § 80 fin. zakona za leto 1933/34. tako razumeti, da isti ne velja za take drž. uslužbenke, ki so bili upokojeni pred 1. aprilom 1933. leta in da se morajo dotičnim uslužbencem že izdane odločbe o odmeri pokojnine glede odstotka od položajne doklade uradno revidirati in popraviti.

S tem bi zadeva bila poravnana in bi tovariši, ki so služili vse svoje življenje vestno domovini, dobili svoje zadoščenje in prišli do tega, kar jim po pridobljeni pravici tudi pripada. Njihovo število je itak minimalno, tako da bi bil tudi finančni efekt za drž. zaklad neznamen.

Upamo, da bo tudi kralj. vlada sama to sprevidela in vzela ureditev te zadeve v svoje roke.

O političnih strankah.

Iz ljubljanskega »Pohoda« od 30. decembra 1933 posnemamo sledeči odlomek o političnih strankah iz članka »Naši duhovščini«:

»Vse politične stranke so si notranje popolnoma podobne, v vseh dominira večja ali manjša korupcija, vse si ustvarjajo svoje pozicije le potom izrabljanja trenutnega političnega položaja, paktiranja z drugimi političnimi partijami in ustvarjanja blokov, ki naj prevzamejo in vodijo vladu. Naj ima politična stranka to ali drugo firmo, sistem je prav isti pri krščansko-socialni kot pri kakih drugi napredni ali socialistični stranki. Čim pa je sistem pri vseh strankah enak, potem igra njihov program le podrejeno vlogo.

O vrednosti političnih programov je škoda izgubljati besede, saj vemo, kako se programi delajo in kakšni momenti so merodajni pri sestavljanju takih programov. Vsaka politična stran-

ka je po svojem bistvu demagoška in mora v svojem programu obetati svojim pristašem nekaj več kot druge, konkurenčne stranke. Tudi ne bo mogel nihče zanikati, da so si politični voditelji po svojem bistvu drug drugemu povsem enaki. Eden zastopa sicer na zunaj to, drugi pa drugo firmo, vsi pa nastopajo kot kandidati, vsi zavzemajo neka gotova mesta, ki zavise le od političnega vplica dotične stranke, vsi so torej osebno zainteresirani na večjem ali manjšem uspehu one stranke, kateri pripadajo. Zato ni čudno, če imamo v dnevni politiki toliko uskokov, konverto in hermafroditov, dnevna politika je pač polje, pridržano prvenstveno ljudem, ki se znajo prilagoditi trenutni situaciji. Kaj naj delajo v njej moške, ki imajo trdo hrbtnico, se ne znajo klanjati na levo in desno in hvaliti danes to, kar so grajali včeraj ter obratno?«

Jubilej zaslužnega organizatorja.

Med sotrudniki našega lista zavzema prav odlično mesto upok. gimnazijski direktor g. Ivan Košnik, čigar stvarni in krepki članki so že ponovno vzbudili zaradi svoje prevdarnosti in jasnega pogleda splošno zanimanje, zlasti med upokojenimi tovariši. Dne 20. decembra 1933 je g. direktor Košnik praznoval šestdesetletnico rojstva. Mislimo, da ustrežemo vsem našim bralcem, če podamo v kratkem nekaj življenjepisnih podat-

kov tega marljivega organizacijskega delavca.

Jubilant se je rodil leta 1873. na Primskem pri Kanju, kjer je tudi obiskoval ljudsko šolo, nižjo gimnazijo je dovršil v Kranju, višjo pa končal in opravljal zrelostni izpit v Ljubljani. Po končanih studijah na dunajski univerzi je dobil mesto kot suplent na neki gimnaziji na Dunaju, leta 1899. je pa bil postavljen za profesorja na realki v Gorici, kjer je služil do leta 1914. V

Galiciji je bil kot vojak ujet in je v Rusiji stopil med prvimi v jugoslovansko legijo, kjer je bil šef kulturnega odseka pri I. jugoslovanskem polku. Šele sredi leta 1920. se je preko Sibirije vrnil v domovino, kjer je bil takoj imenovan za profesorja na gimnaziji v Kranju, leta 1924. je postal prav tam direktor. Ravnateljske posle je opravljal do predlani, ko je stopil v zaslužni pokoj.

Gospod direktor Košnik, ki je v svojem življenju okusil mnogo hudega, je bil vse življenje vzoren pedagog, izvrsten strokovnjak in velik prijatelj mladine. Ves svoj prosti čas je pa od nekdanj posvečal splošnim narodnim interesom, bil nesebičen član premnogih narodnih, kulturnih in stanovskih organizacij, v katerih z enako marljivostjo in požrtvovalnostjo deluje še danes. V Kranju je odbornik in delaven član pri vseh narodnih in človekoljubnih organizacijah, že delj časa pa tudi občinski odbornik.

Za nas državne upokojence je pa posebno znamenito njegovo delovanje v uradniških strokovnih in stanovskih organizacijah. Pri nekdanji Okrožni skupini bivše naše Zveze državnih uslužbencev in upokojencev je več let kar najživahneje deloval. Odličnega organizatorja se je pokazal v vodstvu

Nabavljalne zadruge v Kranju, kjer plodonosno opravlja svojo funkcijo že več let. Tudi v načelstvu lani ustanovljene Kreditne zadruge v Kranju je g. direktor Košnik prevzel težko nalogo tajnika in jo vrši z vso vnemo in marljivostjo. Skratka: jubilar se je pokazal vselej in povsod kot najvnetejšega zagovornika stanovske solidarnosti in gospodarske osamosvojitve našega stanu. Da je državno uslužbenstvo doseglo v Kranju tolikšen vpliv in ugled v javnosti in da je tako odlično zastopano tudi v občinskem svetu, je v prvi vrsti zasluga direktorja Košnika.

Kot našega odličnega in vselej zanimivega sotrudnika, pisca mnogih tehtnih stanovskih in gospodarskih člankov, ga poznajo vsi naši bralci. Prav zaradi teh člankov ga tudi vedo po zaslugi ceniti. Mislimo, da smemo ne le v imenu našega lista, temveč kot tolmači čuvstvovanja vseh bralcev »Našega glasu« in vseh državnih uslužbencev in upokojencev sploh, jubilaru, ki je čil in zdrav obhajal svoj 60. god, želeči:

Še na mnoga leta!

Obleke kemlično čisti, barva, plisira in lika tovarna J O S. REICH.

K šestdesetletnici direktorja Ivana Košnika.

Iz Kranja smo prejeli še naslednji donesek k 60-jubileju našega odličnega sotrudnika:

Pred 60. leti so zaplule rojenice izza ponosnega Storžiča in široke Zaprplate ter se ustavile nad Primskovem pri Kranju. V Košnikovi hiši je zajokalo dete, rodil se je naš slavjenec Ivan Košnik, gimnaz. direktor v pok. Več listov se je že spomnilo njegove šestdesetletnice, prav posebna dolžnost pa je to uradniškega glasila.

Po vseučiliščnem studiju je pričel svoj profesorski poklic na eni dunajskih gimnazij, odkoder je prišel kmalu v Gorico, kjer ga je nemilo iztrgala iz poklicnega in narodnega dela svetovna vojna. Kot vojak je prišel v ujetništvo v Rusiji, kjer je bila njegova globoka duša iz polne kupe slovanskega in demokratskega čuvstvovanja.

Sredi dela kot šefu kulturnega odseka pri I. jugoslovanskem polku pa se mu je nedvomno opetovano oziralo duševno oko proti domovini, toda dolgo se mu je oglašal nasprotni klic:

»Vmes so hribi in doline,
Vmes šumenje bistrih rek,
Daleč, daleč so planine,
Daleč Save je iztek.

Šele leta 1920. se je mogel g. Košnik preko Sibirije vrniti v svobodno domovino, kjer je nastopil profesorsko in 4 leta pozneje ravnateljsko službo na kranjski gimnaziji. Sam bogat po duši, osveženi vsak dan po pogledu na bližnje gorske velikane, odkoder so vele bistre gorenske sapice, je bogato sejal nauke vedrosti in plemenitosti v dijaška srca izpod Triglava in Stola.

Toda domovina je potrebovala tudi delavca na narodnem polju in slavjenec se ga je vneto udeleževal na občinskem in društvenem poprišču. Posebno pa se je on udeleževal, videč materialne težave in borbe tovarišev-uradnikov, na uradniško-zadružnem polju, zlasti po upokojitvi l. 1932. Nabavljalna in Kreditna zadruga prospavata prav ob njegovem predsednikovanju. Njih koristno delo se vidno čuti v uradniških družinah.

Zato uradniški krogi cenijo in spoštujejo slavjenčev osebno in so mu ob njegovem godu dne 27. decembra priredili družabni večer, ki je potekel, številno obiskan tudi od poklicnih tovarišev, v znamenju tople družabne in tovariške zavesti. Najprvo je nagovoril slavjenca njegov ožji prijatelj in tovariš inšpektor v pok. Tajnik. Sle-

Anatole France:

Zob.

Če bi se človek toliko potrudil, skriti se, kakor navadno porabi truda, da se pokaže, bi se izognil mnogim nevednostim. Prav zgodaj sem to izkusil.

Bil je deževen dan. Dobil sem v dar popolno postiljonsko opremo, čepico, bič, vaje in kraguljčke. Bilo je res veliko kraguljčkov. Zapregel sem. Vpregel sem kar samega sebe, zakaj bil sem vse hkrati, postiljon, konja in voz. Večnja me je vodila od kuhinje po dolgem hodniku v jedilnico. Ta jedilnica mi je prav dobro predstavljala vaški trg. V kredenci iz mahagonovine, kjer sem prepregel, sem brez vsake težave videl krmo »Pri belem konjičku«. Hodnik mi je bil široka cesarska cesta s pogledi, ki so se venomer menjali, in z nepričakovanimi srečanj. Ker sem bil zajet v ozek mračen prostor, sem užival ob tem in se veselil širnega obzorja in med znanimi zidovi sem doživljal vsa presenečenja, ki tvorijo dražest potovanja. To pa zato, ker sem bil tedaj velik čarovnik. V svojo zabavo sem si pričaral prijazna bitja in jih razpostavljaj, kakor se mi je zahotelo, in po mili volji sem razpostavljaj s prirodo. Kesneje sem po nesreči ta dragoceni dar izgubil. Tistega deževnega dne, ko sem bil postiljon, sem se v obilni meri naslajal nad njim.

Ta naslada bi mi bila morala zadostovati, toda, je človek mar kedaj zadovoljen? Zahotelo se mi je presenetiti, omamiti, začuditi gledalce. Baržunasta čepica in kraguljčki mi niso pomenili nič več, če jih nihče ne bi občudoval. Ker sem slišal, da sta se v sosednji sobi pogovarjala oče in mati, sem z velikim hruščem pridrl. Oče

me je nekaj trenutkov motril. Nato je zmignil z rameni in dejal:

»Ta fant ne vé, kaj bi počel tod. Treba ga bo poslati v zavod.«

»Saj je še tako majhen«, je rekla mati.

»No, prav«, je odvrnil oče, »dali ga bomo k majhnim.«

Le prenatanko sem slišal te besede. Tiste, ki so sledile, so mi deloma izpadle in če jih le morem točno obnoviti, storim to, ker so mi jih pozneje večkrat ponavljali.

Oče me dostavil:

»V tem otroku, ki nima ne bratov ne sester, se v ti osamljenosti razvija nagnjenje k sanjarenju, ki mu bo kesneje škodovalo. Samota mu draži domišljijo in opazil sem, da ima glavo že vso polno blodenj. Od otrok njegovih let, s katerimi bo hodil v šolo, bo dobil življenjske izkušnje. Naučil se bo od njih, kaj so ljudje. Tega se ne more naučiti ne od tebe, ne od mene, ki se mu zdiva kakor dva angela — varuha. Njegovi tovariši bodo občevali z njim kot njemu enaki, kot vrstniki, katere je treba zdaj pomilovati in braniti, zdaj pregovarjati ali pobijati. Z njimi bo dokončal učno dobo družabnega življenja.«

»Ljubi moj«, je rekla mati, »ali se ne bojiš, da so med temi otroci tudi hudobni?«

»Celo hudobni«, je odgovoril oče, »mu bodo koristili, če je razumen, zakaj naučil se bo, da jih bo razlikoval od dobrih in to je zelo koristno spoznanje. Sicer pa si boš sama ogledala šole v našem okraju in izbrala boš zavod, kamor zahajajo otroci, vzgojeni tako, kakor si sama vzgojila Peterčka. Narava ljudi je povsod ista, samo njihova »hrana«, kakor so govorili naši predniki, se po krajih močno razlikuje. Dobra vzgoja, za katero se je trudilo že

več pokolenj, rodi cvet izredne nežnosti, in ta cvet, za katerega je bilo treba dolgih sto let, preden se je izoblikoval, more poginiti v nekaj dneh. Nevzgojeni otroci bi s svojim dotikom pokvarili brez sleherne koristi zase vzgojo najinega sina. Plemenitost mišljenja prihaja od Boga, plemenitost v obnašanju posredujejo vzgledi in se utrdi s podedovanjem. Po lepoti prekaša plemenitost imena. Prirodna je in jo je mogoče dokazati z njeno lastno lepoto, medtem ko ono drugo dokazujejo stari papirji, katerih nihče ne zna prav razbrati.«

»Prav imaš, ljubi moj«, je odgovorila mati. »Že jutri grem in poiščem dober zavod za našega fantka. Izbrala ga bom, kakor si dejal, in prepričam se prej, da dobro uspeva, zakaj denarne skrbi odvajajo učiteljeve misli in mu zagrene značaj. Kaj sodiš, dragi, o šoli, ki jo vodi ženska?«

Oče ni nič odgovoril.

»Kaj misliš o tem?« je ponovila mati.

»To je točka, katero je treba premisliti?« je rekel oče.

Sedel je v naslonjaču ob trebušasti pisalni mizi in že nekaj trenutkov ogledoval nekako majhno kost, ki je bila na enem koncu ošiljena, na drugem pa čisto odronjena. Vrtil jo je med prsti. Gotovo jo je tako vrtil tudi v mislih in odtle me z vsemi mojimi kraguljčki zanj ni bilo več.

Mati se je naslonila ob očetov naslonjač in sledila v duhu misli, katero je bila pravkar izrazila.

Doktor ji je pokazal grdo koščico in rekel:

»Vidiš, to je zob človeka, ki je živel ob času mamutov, v ledeni dobi, v votlini, ki je bila nekoč vsa gola in zapuščena, dandanašnji pa je napol pokrita z divjo trto in s šebujem, in kjer v bližini že več let stoji prijazna bela hišica, kjer sva tisto

leto po poroki prebila dva poletna meseca. Bila sta to dva srečna meseca. Ker je bil tam star pianino, si ti moja draga, igrala na njem vsak dan Mozarta, in po tvoji zaslugi je duhovita in dražestna glasba, ki je uhajala skozi okna, oživljala dolino, kjer janski človek ni slišal nič drugega kot tigrovo rjovenje.

Mati je naslonila glavo na očetovo ramo. Ta je takole nadaljeval:

»Ta človek ni poznal drugega kot strah in lakoto. Bil je popolnoma podoben zver. Čelo mu je bilo potlačeno. Mišice obrvi so tvorile grde gube, kadar jih je namršil. Čeljusti so mu štrlele iz obraza in zobje so moleli iz ust. Poglej, kako je tale dolg in ošiljen.

Tako je bilo prvo človeštvo. Toda neopazno, s počasnim in vzvišenim naporom so ljudje, ki so postali manj bedni, postali tudi manj divji. Njihovi organi so se z rabo spremenili. Ker so se navadili misliti, so se jim razvili možgani in čelo se je zvišalo. Zobje, s katerimi niso več trgali surovega mesa, so jim rasli krajši v šibkejših čeljustih. Človeški obraz se je navzel vznosite lepote in na ženskih ustnih se je rodil smehljaj.«

Tod je oče poljubil mater na lice, da se je nasmehnila. Nato je dvignil nad svojo glavo zob janskega človeka in zaklical: »Stari človek, ki gledam ta tvoj odurni in strašni ostanek, tvoj spomin me gane v globočino mojega bista. Spoštujem te in te ljubim, moj prednik. Sprejmi v neizmerni danini, kjer počivaš, izraz mojega spoštovanja in hvaležnosti, ker vem, koliko sem ti dolžan. Vem, koliko težav so mi prihranili tvoji napor. Res je, nisi mislil na bodočnost, ker je brlela le drobna lučka razuma v tvoji mračni duši. Na nič drugega nisi mogel misliti kot na živež in kako

dila sta mu priscena nagovora župana Pirca in sreskega načelnika dr. Ogrina ter veliko drugih tovarišev. Ob resnih besedah se ni zamudila tudi šaljiva poanta, tako da je razpoloženje vidno raslo.

Vsem tem čestitkam je odgovarjal direktor Košnik veder, čil in zdrav zajemajoč iz knjige svojega pestrega življenja.

Naj ga ohrani nebo družini v ponos, občini, uradniškim organizacijam in domovini v korist še mnogo, mnogo let!

—in.

Vestnik.

Najvišja zahvala upokojenškim organizacijam. Upokojeni profesor gosp. Stjepan Tomić v Slav. Brodu, je kot predsednik kongresa drž. upokojencev, ki se je vršil tam sredi oktobra, prejel od ministrstva dvora po nalogu Njegovega Vel. kralja najvišjo zahvalo za izraze vdanosti, katere so maršalatu dvora sporočili zastopniki upokojenških združenj, ki so se udeležili omenjene ankete. — Prav tako se je za pozdravni telegram zahvalil tudi gosp. predsednik ministrskega sveta.

Nov grob. Dne 30. decembra 1933 je umrl v Ljubljani upokojeni višji davčni upravitelj Ivo Lavrič. Pokojnika, ki je služil v raznih krajih, nazadnje kot šef davčnega okrajnega oblastva v Ljubljani, so vsi, zaradi njegovega strokovnega znanja in plemenitega značaja ter kot prijetnega družabnika cenili in spoštovali. Blagi pokojnik je dosegel v polnem zdravju lepo starost 64 let in ga je smrt iztrgala sredi živahnega dela, ker se je tudi kot upokojenec strokovno udeleževal.

Pokojni Lavrič je bil pa tudi marljiv stanovski organizator. Več let je vzgledno vestno opravljal blagajniške posle pri bivši naši Zvezi drž. nameščencev in upokojencev in se živahno udeleževal v strokovnih gibanjih. Bil je od početka zvest prijatelj našega lista in ves čas njegov naročnik.

Zavednemu narodnjaku in vzornemu tovarišu ohranijo zlasti stanovski tovariši, davčni uradniki, pa tudi sploh vsi, ki so ga poznali, časten spomin.

Naj počiva v miru!

Od kod zvišanje uslužbenskega staleža? Po uradni statistiki fin. ministrstva je bilo 1. junija 1933 za 10.074 državnih uslužbencev več v aktivni službi, kot jih je bilo določenih po državnem proračunu za leto 1932./33. Vendar gre v tem primeru samo za navidezno zvišanje uslužbenskega staleža, ker se dejansko število aktivnih drž. uslužbencev v tekočem proračunskem letu napram prejšnjemu

bi se skril. In vendar si bil človek. Nejasen vzor te je gnal k tistemu, kar je dobrega in lepega v ljudeh. Živel si bedno. Nisi pa živel zaman, in življenje, katero si prejel tako strašno, si izročil svojim otrokom manj strašno. Oni so spet delali zase, da ga izboljšajo. Vsak se je lotil druge umetnosti: ta je izumel mlin, drugi kolo. Vsi so se trudili in neprestan napor tolikih umov v teku stoletij je rodil čuda, ki dandanašnji lepšajo življenje. In vsako krat, kadar so odkrili novo umetnost ali kadar so ustanovili novo obrt, so celo s tem izzvali duhovne lepote in ustvarili kreposti. Dali so ženski tančico in moški so spoznali vrednost lepote.

Pri tem je oče prazgodovinski zob položil na mizo in poljubil mater.

Še je govoril. Rekel je:

»Tako jim mi dolgujem prav vse, tem našim prednikom, celó ljubezen!«

Hotel sem se dotekniti zoba, ki je bil vdihnili očetu besede, katerih nisem razumel. Splazil sem se k pisalniku, da ga poigram. Toda ker so kraguljčki zapeli, se je oče obrnil k meni, me resno pogledal in rekel:

»Vse prav! Naloga še ni dokončana. Bili bi manj plemeniti od jamskega človeka, če ne bi ob svojem času delali za to, da bo našim otrokom življenje bolj varno in boljše, kakor je za nas. Dvoje skrivnosti vodi k temu: ljubiti in spoštovati. Z znanjem in z ljubeznijo ustvariti svet.«

»Prav gotovo, ljubi moj,« je rekla mati. »Toda čim dlje premišlujem, vse bolj sem prepričana, da bo treba zaupati fantu, ki je v letih kakor naš Peterček, ženski. Slišala sem o neki gospodični Lefortovi. Jutri stopim do nje.«

K. D.

ni prav nič zvišalo. Zvišanje je le posledica dejstva, da so bili v minilem proračunskem letu nekateri uslužbenci plačani iz postavk, določenih za materialne (stvarne) izdatke, medtem ko so se v tekočem proračunu pravilno izkazali ti uslužbenci med ostalimi aktivnimi drž. nameščenci, ki prejemajo plačo iz rednih osebnih proračunskih postavk. Slično je pri banovinskih uslužbencih, kjer so se dnevničarske nagrade v minilem proračunskem letu izplačevale posameznikom iz stvarnih izdatkov. — Zato je jasno, da so vsi zaključki, katere so posamezniki iz nepoučenosti — zlasti še organizacije pridobitnikov — delali glede na to navidezno zvišanje uradniškega staleža, nepravilni in odveč.

Davčni višji strokovni izpit. Pred ministrsko komisijo v Beogradu so sredi minilega decembra opravili višji državni strokovni izpit davkarji gg. Pečkaj Matija iz Kozjega, Koltaj Stefan iz Murske Sobote in Cimerman Franc iz Dolnje Lendave. Čestitamo!

Uniforme za davčno uradništvo. Finančno ministrstvo je odredilo, da morajo izza 1. januarja letos nositi vsi davčni uradniki uniformo, toda obvezno samo v službi. Svečane uniforme si ni treba nikomur nabavljati. Davčne uradnice bodo nosile samo v uradu bluže, prav tako uradniki s telesnimi napakami. Emblemi iz medenine za davčne izvrševalce, katere bodo isti v službi morali nositi na desnem rokavu, so tudi že došli in bodo v kratkem razposlani.

Ne zahtevajte samo Kneipp, ampak »Kathreiner Kneipp«, ker obstoje ponaredbe. Vi pa hočete kupiti pravo Kathreiner Kneippovo sladno kavo s sliko in podpisom župnika Seb. Kneippa.

Ali je »kriza« ali je ni? »Kmetijski list« piše: »Kakor poroča železniška uprava, se je odpeljalo iz Ljubljane 24. decembra proti Gorenjski 2600 potnikov, proti Kočevju 550, proti Novemu mestu 1200, proti Zidanemu mostu 1300, proti Kamniku 1650, proti Vrhniki 550 — skupaj 9850 potnikov. Na sveti dan se je odpeljalo skupno 8400 oseb v vseh zgoraj označenih smereh, na Štefanji dan pa kar 23.350 potnikov. V treh dneh se je torej odpeljalo iz Ljubljane 31.600 oseb, ne včevši onih, ki so se odpeljali na deželo z avtobusi in z drugimi vozili. Koliko denarja so ti izleti veljali, če računamo za osebo le 20 dinarjev, to si pa lahko vsak sam izračuna. Samoposebi pa se vriva vsakomur, kdor bere te številke, vprašanje: Ali je »kriza« v Ljubljani res tako huda, kakor ljudje tarnajo?« — Komentarja ni treba.

Združno prenočišče v Ljubljani. Opozarjamo vse naše bralce, ki so člani katerekoli naše nabavljalne, kreditne ali stanovanjske zadruge, ki je včlanjena v Zvezi nabavljalnih zadrug drž. uslužbencev, da se je v Ljubljani odprlo združno prenočišče v prostorih bivšega hotela Tratnik na Sv. Petra ce-

sti št. 25. Prenocišče je odprla ljubljanska železničarska nabavljalna zadruga in je dostopno vsem članom katerekoli naših zadrug. Sobe, ki so absolutno čiste in opremljene z vso udobnostjo (električna luč, osrednja kurjava, topla in mrzla tekoča voda, kopeli itd.), veljajo za osebo na dan od 16 do 22 dinarjev. Pravico do uporabljanja združnega prenočišča imajo poleg članov naših zadrug tudi njihovi svojci, to je soproge in otroci. — V istem splotju se nahaja v pritličju menza, kjer dobe državni uslužbenci dobro prehrano po nizkih cenah.

»Penzionerski kalendar«. Somborsko Udruženje jugoslov. pensionera za Dunavsko banovino objavlja, da ne more izdati Penzionerskega kalendarja za leto 1934., ker se ni javilo dovolj naročnikov. Imenovana organizacija upa, da bo prihodnje leto odziv upokojencev večji. Naročnikom, ki so že poslali zneske za naročene izdave kalendarja, se denar vrne po pošti.

Memento! »Učiteljski tovariš« objavlja po zagrebških »Novostih« vest, da je v Živadinoviću ga. Milena Rakić, učiteljica, podala ostavko na državno službo v korist nezaposlenemu abiturientu ali abiturientki. — Ta pojav je v naših materialističnih časih na vsak način kar edinstven, ker je dokaz, da je vendar še nekaj, sicer redkih ljudi, ki sočustvujejo, pa tudi pomagajo nesrečnim tovarišem.

Izdajanje vozni dovolitev železniškim upokojencem. Železniško ministrstvo je na prošnjo upokojenških organizacij izdalo naredbo, da v bodoče upokojenim železničarjem ozir. njihovim svojcem ni treba več pred vsako vožnjo prositi za posebno dovolitev pristojnega načelnika postaje. Doslej so bila namreč potovanja po ugodnostnih cenah dovoljena železniškim upokojencem samo s takimi posebnimi dovoljenji, izdanimi za vsako potovanje posebe.

EUKA MENTOL BONBONI

Eukaliptusovo olje (esenca) je znano kot posebno zdravilno sredstvo zoper bolezni v vratu. V zvezi z antiseptičnim, bol olajšujočim in hladečim mentolom nudijo radi tega

EUKALIPTUSOVI MENTOL BONBONI

znamka »Bolničarka«

izvrstno pomirjevalno sredstvo zoper kašelj, hripavost in katar. Oni osvežujejo in odpravijo obenem tudi neprijeten duh ust ter se radi tega posebno priporočajo kadilecem, bolnim na želodec itd.

Vsem!

Že večkrat smo na tem mestu in drugod vabili vse tovariše državne nameščence, aktivne in upokojene, brez razlike stroke in čina, naj stopijo v krog sodelavcev našega glasila. Uspehi so malenkostni. Razen par častnih izjem, ki stoje listu zvesto ob strani, se večina državnih nameščencev za svoj list sploh ne zmeni, kakor da ni »Naš Glas« skupno glasilo vseh nas.

In vendar ni nesposobnost ali neznanje, ki bi bilo vzrok, da državno nameščenstvo ne podpira svojega lista, temveč splošna apatija, ki objema vse naše vrste in pomanjkanje smisla za stanovsko organizacijo. Sa niti vseh tistih objav, vabil in poročil, katera naše stanovske, strokovne in gospodarske ustanove pošiljajo dnevnikom, urednik »Našega Glasu« ne prejme. O mnogih naših izvenljubljskih organizacijah, od katerih nekatere res živahno delujejo, ni najti skoro niti besede v našem listu. Zaman iščeš v njem obvestil o poslovanju pre mnogih naših gospodarskih institucij. Komaj, da ob letu prejme uredništvo suhoparno poročilo o običnem zboru, po večini celó brez natančnejših pojasnil o poslovanju, ki vendar zanimaja vse državne nameščence, ne le člane teh institucij.

Mislím, da bi bilo odveč dokazovati potrebo dobrega, točno informiranega skupnega lista vseh državnih uslužbencev. Tak list more uspevati samo ob sodelovanju vseh nas brez izjeme. Zato ponovno vabimo vse tovariše, da se pridružijo malemu,

a vztrajnemu in marljivemu krogu naših dopisnikov. Tajnike organizacij in vse pedince pa prosimo, da uredništvo sproti obveščajo o vseh obče zanimivih aktualnih dogodkih iz svoje stroke, o društvenih prireditvah in običnem delovanju, o poteku zborovanj itd. Uredništvo se še posebe obrača do tovarišev po deželi z vabilom na sodelovanje. »Naš Glas« se mora še razviti vestransko, se spopolniti in postati res vzorno glasilo vsega našega državnega nameščenstva. Zato treba složnega skupnega dela nas vseh!

Iz organizacij.

Udeležba učiteljstva na zborovanjih JUU. Ljubljanska sekcija Jugoslov. učit. združenja je z ozirom na konkretni primer, da posamezni upravitelji meščanskih šol onemogočajo učiteljem narodnih šol, dodeljenim meščanskim šolam, obiskovanje zborovanj JUU, vložila na prosvetno ministrstvo prošnjo za uradno razlago in navodilo.

Podporni sklad organizacije monopolskih uradnikov. V »Monopolnem glasniku« je objavil višji inspektor F. Golob uvodnik o stanju fonda za vzajemno pomoč Združenja monopolskih uradnikov. Iz članka posnemamo, da so po zadnjem računskem zaključku presegli izdatki fonda redne dohodke za 323.751 Din, zato je treba,

da se takoj nekaj ukrene, kar bo zagotovilo obstoj sklada za bodoče, ker se z izrednimi dohodki ne more z gotovostjo računati. Zato je upravni odbor na zadnjem običnem zboru predlagal povišanje članarine za 10 Din na mesec. Obični zbor je pa zavrnil ta predlog, ki je nujna posledica prevelikih izdatkov in zaradi tega vse skozi utemeljen in za članstvo nepresenetljiv. Zato odboru ne preostane drugega kakor znižanje izdatkov, ker s članarino 20 Din na mesec ni mogoče kriti izdatkov v dosedanji višini. Seveda se je treba zavedati, da je načelo vsake dobrodelne ustanove vzajemna pomoč. Ker pa nekateri člani zlorablajo dejstvo, da ni izvedena kontrola nad bolniki, se pojavljajo posamezne zlorabe, kjer poedinci izrabljajo društvene ugodnosti. Treba je, da se vse članstvo zaveda, da je sklad ustanovljen le za resnično potrebo in pomoč v sili, kar pa more doseči le poštenje in vest vsakega posameznika. Dokler se ta stopnja morale v članstvu ne doseže oz. se ne uvede kontrola, bo treba podvzeti radikalne ukrepe. Poglavitno bi bilo, da se dajatve sklada tako omeje, da bo imel vsak član pravico do brezplačnega zdravnika, zdravil in zdravljenja samo največ do dvakratne višine vplačane članarine. Tak ukrep bi mogel ugodno vplivati na izdatke sklada, hkrati pa povečati previdnost članov pri izkoriščanju pomoči.

Zborovanje mariborskih profesorjev.

Razprava o važnih vzgojnih vprašanjih. Mariborski pododbor Jugosl. profesor. skega društva je imel svoj redni obični zbor dne 15. novembra. Najprej je referiral prof. dr. Kotnik o sestanku odseka za šolske knjige, ki se je vršil 23. okt. v Celju in ki se ga je bil udeležil kot delegat mariborskega pododbora. Sestanek je vodil v imenu ljubljanske sekcije prof. dr. Solar. Ugotovili so, da manjkajo učne knjige za slovenščino, srbohrvaščino (zlasti bi bila tu potrebna antologija), zemljepis, matematika in za žive jezike v višjih razredih. Vendar bi bila naglica tu neumestna, ker nam morejo koristiti le prvovrstne učne knjige in ker pripravljajo v ministrstvu nov učni načrt za srednje šole. Štiriletni rok aprobacije je za slovenske šolske knjige prekratek, ker je število odjemalcev razmeroma majhno in vpliva to neugodno na ceno knjig. Za vsako predmetno skupino naj se izvoli strokovni odsek. Ta bi pretresal učne načrte, sestavljal seznam knjig, ki so v rabi, in onih, ki manjkajo, sestavljal bi sistematični seznam učil in pripravljaval vsako leto sestanek strokovnjakov. Skušal naj bi tudi dobiti zvezo z oblastvi. Novi učni načrti naj bi se objavljali vsaj eno leto prej in naj bi se uveljavljali postopoma pričenši pri najnižjem razredu.

Strokovni odseki so sestavljeni tako (prvi je načelnik): za narodni jezik: dr. Bajec, dr. Pregelj, dr. Rupel, dr. Lah in Logar; za žive jezike: Južnič, dr. Debeljak, dr. L. Sušnik, dr. P. Breznik in dr. Zelenik; za klas. jezike: Osana, Sovrč, Škerlj in Debevec; za zemljepis in zgodovino: dr. Bohinec, Kranjec, Vazzaz, Aplenc, Grafenauer in Zwitner, za prirodopis: Dolžan, dr. Kozina, Kapus in Bevk; za kemijo: Prezelj, Adlešič in Bernot C.; za fiziko: Andreč, Agličič in Breskvar; za matematiko: Kunc, Zabkar, Cigler in dr. Vakselj; za filozofijo in pedagogiko: dr. St. Gogala, Zavrtnik in Gnezda. Končno je bil izvoljen tudi jezikovni odsek, ki naj pregleda vsako knjigo pred izdajo in sicer samo jezik. V ta odsek sta bila izbrana dr. Breznik in dr. Kolarič, drugi člani se določijo naknadno. Vsi načelniki teh odsekov tvorijo glavni odbor za izdajo šolskih knjig.

Nato so sledila poročila predsednikov in ostalih odbornikov. V minilem letu je vzdrževal pododbor živahne zveze s sekcijo v Ljubljani. Pri vsaki važnejši odborovi seji je bil tudi mariborski zastopnik in na običnem zboru je bilo pet delegatov in mnogo posameznikov. Članskih sestankov je bilo 6, ravno toliko odborovih sej. Poleg tega je priredilo društvo eno dobro uspel družabni večer v dvorani Nabavljalne zadruge. Blagajniško stanje je zadovoljivo, saj znaša čisto premoženje 4128 Din. Vedno znova se sliši zahteva po znižanju prispevka za »Glasnik«, ki znaša letno 60 dinarjev. Vendar spada to vprašanje v kompetenco glavne skupščine.

Za predsednika je bil izvoljen prof. dr. Pečovnik, ki s kratkim presledkom že 15 let vodi društvo. Ostali odborniki so dr. Crnek (podpredsednik), Stupan (tajnik), Leskošek (blagajnik), Milač, Sedivy in ga. Ostrovska, preglednika Pirnat in dr. Perhace.

Pri slučajnostih predlaga prof. Sedivy, da bi se ustanovila tudi v Mariboru manjšinska sekcija. Knjigo »Naši onstran meje« je kupila srednješolska mladina v prav številnih izvodih. Maja meseca priredi manjšinska sekcija v Ljubljani drugi izlet v Prekmurje, da dobijo gg. profesorji vpogled v življenje in narodne običaje tamošnjega naroda. Govorilo se je tudi o tem, da pripravljajo v ministrstvu prosvete zakonski osnutek, po katerem bi smeli absol-

vente 8 semestrov višje pedagoške šole namestiti tudi na srednjih šolah. S tem bi bili hudo prizadeti absolventi filozofske fakultete, ki že lepo vrsto let čakajo na namestitev. Nasprotno naj bi se tudi na meščanskih šolah zaposlili absolvirani filozofi, kakor je to storila z uspehom Češkoslovaška. Pri popravni izpiti naj se spet uvede tudi pismeni izpit poleg ustnega, ker le tako se more izpraševalec uveriti o znanju učenca. Tudi v nižjih razredih naj bo dovoljen popravni izpit samo iz enega predmeta (in ne iz dveh). Pri višjem tečajnem izpitu dobi kandidat 3 vprašanja iz narodne zgodovine. Če je 60 kandidatov, mora profesor spisati 70 listkov z 210 vprašanji. Toliko različnih splošnih vprašanj pa ne more izbrati in se mora spuščati v podrobnosti. Zato naj bi 2 vprašanji zadovoljili. Filozofi naj bi imeli manjšo učno obveznost, kakor je to bilo svoj čas. V razredih z nadnormalnim številom učencev bi se moralo število šolskih nalog primerno znižati. Vsi ti predlogi bodo pravočasno dostavljeni sekciji v Ljubljani, da jih ob priliki predloži na merodajnih mestih.

drp.

Nove knjige.

»Mladika«. Z decembersko številko je zaključil ta družinski list svoj XIV. letnik. S to številko so se končali razni spisi, ki so tekli skozi vse leto. Kakor vse, je tudi ta zvezek lepo ilustriran. — V prihodnjem letniku se bo nadaljevala zelo poučna razprava dr. Stelčeta o cerkvenem slikarstvu, posebej še o slovenskem. Tudi dr. J. Plečnik bo nadaljeval svoje zanimive anatomske spomenike. — »Mladiko«, ki je najlepši slovenski družinski mesečnik, priporočamo. Naroča se v Celju, Mohorjeva tiskarna, in velja za vse leto 84 Din.

Zadružne vesti.

POSPEŠEVANJE ZADRUŽNIŠTVA IN ZAKONODAJA.

Iz referata zadružnega strokovnjaka, dr. Jožeta Basaja na letošnjem nedavnem običnem zboru Glavne zadružne zveze v Novem Sadu, objavljamo nekaj odlomkov, ki se tičejo našega zadružništva:

Nabavljalne zadruge državnih uslužbencev so že od prvega početka po ujedinenju nastopale kot posebno stanovsko zadružništvo in uživale tudi posebne ugodnosti. Ti privilegiji so zlasti sedaj v času krize postali stalni objekt ostrih napadov od strani trgovcev, ki smatrajo, da bi jim bilo z ukinitvijo privilegijev pomagano iz krize in ki smatrajo tudi, da je kupna moč državnega uradnika nekaka predprava za zaslužek in dobiček trgovca.

Največjo razliko teh zadrug napram ostalemu zadružništvu pa je predstavljalo prisilno članstvo vseh državnih uradnikov, kar pa je bilo, moramo reči hvala bogu, odpravljeno z zakonom z dne 5. februarja 1932. V tem zakonu so zadruge v glavnem izenačene z ostalim zadružništvom, le par posebnih ugodnosti so si še pridržale, to je zlasti prevoz po železnicah s 50 odst. popustom (ta ugodnost pa v praksi velja zaenkrat le za železničarske zadruge, za vse ostale uradniške zadruge pa ne; op. ur.) in nabave kuriva iz državnih podjetij po režijskih cenah. Zanimivo je, da so si glede davkov in taks privzele dobesedno to, kar je zakon o obrtniških in kmetijskih zadrugah iz l. 1898 nudil zadrugam v predvojni Srbiji.

In kako je z ugodnostmi ali s privilegiji svobodnega zadružništva? Če njihov današnji položaj primerjamo s položajem kot so ga kmetijske in obrtniške zadruge imele v predvojni Srbiji po zakonu iz l. 1898, potem moremo govoriti o znatnem poslabšanju. Jugoslovansko zadružništvo je marsikaj zgubilo, kar je imelo srbsko zadružništvo.

TOVARIŠEM V MURSKI SOBOTI IN OKOLICI!

Nabavljalna zadruga državnih uslužbencev v Murški Soboti bo imela občni zbor za poslovno leto 1933. v mali dvorani Sokolskega doma dne 24. jan. 1934 ob 19. uri. Dnevni red je določen kakor predvidevajo pravila; v sklepanje in odobritev bo predložen še pravilnik sklada za splošne kulturne, narodne in humanitarne namene in pravilnik o upravljanju sklada za namene članov zadruge. Pri petletnem obstoju prebredene so vse začetne težkoče in posluje zadruga že skoraj samostojno. Državni in ostali javni uslužbenci v Murški Soboti so večinoma že vsi zadrugarji, dasi se zadnja leta ni vršila nobena agitacija. Pač pa je še znatno število državnih uslužbencev v srezu izven Murske Sobotice, ki bi se tudi lahko koristili z ugodnostmi, ki jih nudi zadruga. Vabimo torej tudi te tovariše, da se v lastnem interesu oklenejo zadruge. Toda samo s tem, da je kdo član s pravico nakupovanja v svojo korist, še ni izpolnil vseh dolžnosti, ampak njegova dolžnost je tudi, da se udeležuje življenja zadruge, da z njo sodeluje in ji zaupa. Vsaj z udeležbo na običnem zboru morajo člani podpreti zadružno stremljenje, hkrati pa tudi dokumentirati, da so zavedni zadrugarji, da iskreno ljubijo zadrugo in da hočejo postati neodvisni. — Vabijo se tedaj vsi člani, da se polnoštevilno udeležijo občnega zbora.

Po svetu.

Znižanje števila angleških železničarjev. Od 1. marca 1932 do 1. marca 1933 se je po službeni statistiki angleškega prometnega ministrstva znižal stalež železničarjev na Angleškem za 5,3%, to je od 597.971 na 561.300 železničarjev. Najzdatnejše je bilo reducirano osebje v železniških delavnicah, kjer se je zmanjšal stalež za

9.789 delavcev, na progi pa za 3.125 delavcev. Število vlakospremnega osebja je bilo pa nižjano za 4.567 oseb.

Razpust orožniške organizacije v Avstriji. Generalna direkcija za javno varnost je na podlagi zakona od 15. novembra 1867 razpustila društvo »Österreichischer Gendarmerieverband« na Dunaju, ker je bilo njegovo delovanje v nasprotju s pravili. Zlasti društveno glasilo je v zadnjem času pisalo na način, ki je bil zmožen, da omaje potrebno disciplino med članstvom. Razpuščena organizacija je bila včlanjena v zvezi tako zvanih neodvisnih sindikatov, ki so politično blizu socialno-demokratski stranki. Že pred razpustom se je pa ustanovila polnoma nepolitična strokovna organizacija orožniških uradnikov v Avstriji.

Jubilej avstrijske profesorske organizacije. Meseca novembra je praznovala avstrijska zveza srednješolskih profesorjev petnajstletnico obstoja. V zvezi so organizirani domala vsi avstrijski srednješolski profesorji ne glede na svetovno naziranje, politično in versko pripadnost, da branijo koristi svojega stanu. Navedena zveza izdaja svoje lastno glasilo »Der Mittelschul-Lehrer«.

Vozne ugodnosti avstrijskih upokojenecov. Iz avstrijskih dnevnikov izvemo, da so v Avstriji že pričeli izdajati državnim upokojenecem zvezke z nakazili za vožnje po nižnji ceni za leto 1934. Vsak državni upokojenec dobi zvezek ugodnostnih vozovnic z 52 listki. Od teh jih velja 12 za vožnje preko 100 km daljave, 40 nakaznic pa velja za železniške vožnje do 100 km. Legitimacije, ki so bile izdane lani, veljajo tudi za tekoče leto. Avstrijske finančne deželne direkcije razpošiljajo vsakemu upravičenemu državnemu upokojencu tiskane obrazce, na podlagi katerih se vsem izdajo nato opisane ugodnostne vozovnice. — Kakor je videti, je v pogledu železniških ugodnosti za drž. upokojenece v Avstriji precej ugodno poskrbljeno.

Ivan Perdan nasl., Ljubljana

Veletrgovina kolonijalnega in specerijskega blaga.

Nudi po najnižji dnevni ceni: kavo, riž, testenine, najfineše namizno olje, čaj, žganje ter vse drugo specerijsko blago.

Postrežba točna in solidna.

Gostilna pri Kolovratarju Ljubljana

Pred škofijo 14

Toči pristna štajerska in dolenska vina. Gorka in mrzla jedila vedno na razpolago. — Cene zmerno, postrežba točna. Za obilni obisk se priporoča

Tomaž Bizilj

HRANILNI IN POSOJILNI KONZORCIJ

Kreditna zadruga državnih nameščencev v Ljubljani, Gajeva ulica 9 — v lastni hiši

Najstarejša kreditna zadruga v Jugoslaviji, ustanovljena leta 1874.

Poštni čekovni račun štev. 10681 / Telefon štev. 3413

Posojila tudi režijska (do Din 10.000.—) vsem javnim nameščencem po 8% proti zaznambi na plačo in poroštvo. Hranilne vloge na hranilne knjižice in vloge v tek rač. obrestuje, ako so vezane na krajšo dobo, po 5% — 5 1/2%. Izplačila promptna. Tovariši, rešila nas bo samo stanovska in zadružna zavednost.

ŠIRITE

„NAŠ GLAS“!

Telefon štev. 2312
Račun pošt. hran. 10.761

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA ULICA

JE NAJMODERNEJE UREJENA IN IZVRŠUJE VSA TISKARSKA DELA OD NAJPREPROSTEJŠIH DO NAJMODERNEJŠIH

Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige; ilustrirane knjige v enobarvnem ali večbarvnem tisku; brošure in knjižice v vseh nakladah, časopise, revije in mladinske liste. Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov

LASTNA TVORNIKA ŠOLSKIH ZVEZKOV

Kr. dvorni dobavitelj

ANTON VERBIČ, Ljubljana

Delikatese Telefon 2673 Špecerija

Najnižje cene! S. eže blago! Skrbna postrežba!

Krojaški atelje

FRAN IGLIČ, LJUBLJANA

Pražakova ulica.

Izdeluj. se za dame in gospode po najnovejših krojih. — Lastna zaloga modrega blaga. — Uradnikom znaten popust ali na obroke.

Nogavice, kravate, žepne robce, rokavice, vezenine, čipke, D. M. C. sukanec, gumbi, potrebščine za šivilje, krojače in čevljarje v največji izbiri pri

Josip PETELINC, Ljubljana

(blizu Prešernovega spomenika) ob vodi

Tovariši

Kupujte pri trdkah, ki oglašujejo v „NAŠEM GLASU“! Kdor podpira nas, ga podpiramo mi!

Zadruga državnih uslužbencev za nabavo potrebščin, Ljubljana

Vodnikov trg št. 5.

r. z. z o. z.

Telefon št. 2421.

Državni uslužbenci!

Vaša nakupovalnica mora biti edino zadružna prodajalna. V zalogi ima vedno sveže specerijsko blago. Dostava na dom brezplačna. Preskrbuje kurivo, posreduje nakup manufakturnega blaga pri Zadrugi državnih železničarjev in pri trdkah Teokarovič.

Širite z adružno misel med svojimi tovariši!